

9. Загородній А.Г. Облік і аудит: Термінологічний словник / Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. – Львів: “Центр Європи”, 2002. – 671 с.
10. Соколов Я.В. Основы теории бухгалтерского учета / Я.В. Соколов. – М: Финансы и статистика, 2000. – 496 с.
11. Кондраков Н.П. Бухгалтерский учёт: Учебное пособие / Н.П. Кондраков. – [4-е изд. перераб. и доп.]. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 640 с.
12. Пипко В.А. Настольная книга бухгалтера и аудитора / В.А. Пипко, Л.Н. Булавина. – [2-е изд., доп.]. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 592 с.
13. Борисов А.Б. Большой экономический словарь / А.Б. Борисов. – М.: Книжный мир, 2001. – 895 с.
14. Дікань Л.В. Фінансовий результат підприємств: теоретичні узагальнення та прикладний аналіз: Монографія / Л.В. Дікань, О.О. Вороніна. – Харків: СПД ФО Лібуркіна Л.М., 2008. – 92 с.
15. Вороніна О.О. Складові та основні функції управління фінансовим результатом підприємства / Л.В. Дікань, О.О. Вороніна // Економіка розвитку. – 2008. – № 1 (45). – С. 66–68.
16. Скалюк Р.В. Сутність та значення фінансових результатів в системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств / Р.В. Скалюк // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: збірник наукових праць. – 2010. – Випуск 18, частина 1. – С. 135–141.
17. Залалтдинов М.М. Учетно-аналитическое обеспечение управления финансовыми результатами сельскохозяйственных организаций в системе интеграции молочного подкомплекса / Залалтдинов М.М. // Деньги и кредит. – 2009. – № 7. – С. 77–85.

Коломоєць Маргарита Миколаївна, головний спеціаліст відділу виплат та контролю за призначенням соціальних допомог та субсидій управління праці та соціального захисту населення Лановецької районної державної адміністрації

ПРАКТИКА ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ЦІЛЬОВИМ ВИКОРИСТАННЯМ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ НА ДОПОМОГУ СІМ'ЯМ З ДІТЬМИ

В сучасних умовах розвитку суспільства актуальним постає забезпечення соціальної спрямованості бюджету. В контексті необхідності збільшення обсягів видатків державного бюджету на соціальні потреби, що, зокрема, передбачає збільшення розміру виплат на допомоги сім'ям з дітьми, до першочергових завдань слід віднести посилення контролю за цільовим використанням бюджетних коштів у даній сфері.

Контроль та перевірку за правильністю призначення та виплатою допомоги сім'ям з дітьми за рахунок коштів Державного бюджету України поклада-

но на територіальні органи Міністерства соціальної політики України. Реалізацію даних функцій покладено на державних соціальних інспекторів в управліннях соціального захисту населення.

У своїй діяльності державні соціальні інспектори керуються Конституцією України, законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади.

Державні соціальні інспектори перевіряють достовірність інформації про доходи та майновий стан одержувачів допомоги сім'ям з дітьми, проводять

обстеження матеріально-побутових умов проживання сім'ї, а саме:

- перевірку правдивості і цілісності інформації про доходи і майновий стан громадян, які звернулися за призначенням соціальної допомоги, а також доходів осіб, які входять до складу сім'ї;

- здійснюють вибірковий контроль особових справ отримувачів державної соціальної допомоги за рішеннями керівника управління соціального захисту населення чи його заступника;

- за результатами перевірок складають акти з висновками щодо вірного призначення і виплати державної соціальної допомоги;

- проводять моніторинг призначення та виплати державної соціальної допомоги і здійснюють аналіз причин порушень чинного законодавства щодо надання державної соціальної допомоги;

- у разі необхідності подають позови до органу суду з метою стягнення надмірно виплаченої і наданої з порушенням законів України державної соціальної допомоги;

- надають пропозиції про припинення виплати державної соціальної допомоги та зменшення розміру надання допомоги у випадках, передбачених законодавством.

Контроль за цільовим використанням коштів здійснюється шляхом запитів до органів Державної фінансової інспекції, органів Державтоінспекції, бюро технічної інвентаризації, інших органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування стосовно проведення перевірок за місцем видачі довідок про доходи, обстеження житлово-побутових умов для підтвердження повноти та достовірності інфо-

рмації, яка надається громадянами, які звернулися за наданням державної соціальної допомоги. Таким чином, основними функціями державних соціальних інспекторів є, в першу чергу, з'ясування достовірності довідок; правильності відображення даних працівника про доходи, які зазначені в довідках та надані до управлінь соціального захисту населення; урахування в довідках про доходи працівника надбавок і інших виплат до заробітної плати, передбачених Методикою обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів державної допомоги сім'ям з дітьми.

В результаті виявлення державними соціальними інспекторами недостовірної інформації складається акт перевірки, де фіксуються розбіжності даних. В акті вказується повна назва відповідних документів та пояснення посадової особи про причини видачі неправдивих документів. Відсутність належного бухгалтерського обліку установи, організації, підприємства, що унеможлиблює її проведення, зазначається в акті державним соціальним інспектором. Після надання зазначених документів перевірка продовжується. Вона здійснюється лише на основі оригіналів чи належним чином оформлених первинних документів бухгалтерського обліку, даних обліку і звітності, документів розпорядчого характеру та інших документів, що підтверджують відповідні відомості про доходи найманого працівника.

При перевірці державними соціальними інспекторами застосовуються методи документальної перевірки в межах їхньої компетенції, а також отримання письмових пояснень від посадових осіб цих організацій, співбе-

сіді із співробітниками підприємств, установ, організацій, їх керівниками, при необхідності – із заявником. Наслідки перевірки відображаються в акті на основі перевірених даних і фактів, про що свідчать наявні оригінали документів об'єкта, який перевіряється, даних про результати проведених співбесід, відповідності даних у виданих заявнику документах та матеріалах, на підставі яких видані ці документи. У разі непред'явлення для перевірки документів, що перешкоджають її проведенню, в акт перевірки включаються факти таких дій із вказаними причинами такої ситуації.

Так, упродовж 2011–2013 рр. спостерігалось збільшення кількості актів обстеження з 87 у 2011 р. до 127 у 2013 р., які проводились державними соціальними інспекторами Лановецького управління соціального захисту, щодо перевірки цільового використання коштів, виділених з державного бюджету на допомогу при народженні дитини. Зокрема, внаслідок проведених перевірок були виявлені порушення при отриманні грошових коштів одержувачами допомоги при народженні дитини, які були позбавлені батьківського піклування. У 2011 р. в результаті перевірки на основі акта обстеження матеріально-побутових умов проживання заявників була припинена одна справа, так як одержувач перебувала за межами України, в результаті чого переплату в сумі 1248 грн. відшкодовано до державного бюджету в повному обсязі. В 2012 р. в результаті перевірок цільового використання державних коштів виявлено чотири порушення у зв'язку з відсутністю матері і дитини на території України

та неможливістю здійснення контролю за цільовим використанням коштів. При цьому надання соціальної допомоги при народженні дитини припинено, а переплату у сумі 3625 грн. відшкодовано до державного бюджету в повному обсязі. У 2013 р. відшкодування переплати здійснено у розмірі 2453 грн. Таким чином, при виявленні порушення цільового використання коштів одержувачі допомоги не лише відшкодовують у повному обсязі переплату, а також відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми» виплата соціальної допомоги припиняється.

Крім того, значні суми переплат відшкодовано до державного бюджету за результатами проведених перевірок державними соціальними інспекторами Лановецького управління соціального захисту населення за призначенням та виплатою допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (у 2011 р. перевірено 333 особових справи, у 2012 р. – 328 справ, у 2013 р. – 293 справи), допомоги на дітей-одиноким матерям (у 2011 р. перевірено 17 особових справ, у 2012 р. – 23 особові справи, у 2013 р. – 28 особових справ).

Загалом по всіх видах державної допомоги сім'ям з дітьми внаслідок проведених перевірок переплати державних коштів зросли упродовж 2011–2013 рр. на 23519 грн., тобто у 2011 р. становили – 12285 грн., у 2012 р. – 3760 грн., у 2013 р. – 35804 грн. Відповідно обсяги переплат грошових коштів відшкодовано до державного бюджету в повному обсязі.

З метою періодичного контролю за правильністю надання соціальної допомоги державними соціальними інспекторами, здійснюються вибіркові перевірки справ з числа тих видів соціальної допомоги, при визначенні права на які законодавством передбачено здійснення таких перевірок.

При складанні планів роботи соціальні інспектори визначають кількість перевірок особових справ, які мають перевірятися щодо правильності поданої заявниками інформації про доходи, правильності оформлення поданих документів, правильності розрахунку сукупного доходу тощо. При відборі справ для проведення вибірових перевірок державні соціальні інспектори враховують допущені помилки в минулому, скарги заявників, розмір призначеної допомоги (пріоритет має надаватися справам із значними розмірами допомоги) тощо.

Таким чином, проведення контролю достовірності соціального статусу одержувачів допомоги є важливим елементом для забезпечення ефективного використання соціальних виплат, про що свідчить аналіз результатів перевірок правильності нарахування і виплати соціальної допомоги сім'ям з дітьми проведених органами соціального захисту населення. Значні переплати державних коштів зумовлені наданням громадянами недостовірних довідок про доходи, приховуванням громадянами доходів: за роботою по сумісництву, від земельних ділянок; пенсій, регресивних виплат, недекларуванням аліментів та стипендій тощо. Тому призначення фінансової державної допомоги потребує комплексного підходу та високої відповідальності спеціалістів при прийомі документів на отримання соціальної допомоги та їх виплат.

Література:

1. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» від 23 вересня 2008 р. № 573-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2811-12>.
2. Інформація про роботу управління соціального захисту населення Лановецької районної державної адміністрації за 2011–2013 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oda.te.gov.ua/lanovetska>.
3. Воронко Р.М. Контроль в бюджетних установах: навч. посіб. / [Р.М. Воронко, Р.В. Крохта, С.Д. Любенко, І.І. Стеців]. – Львів: Новий Світ, 2010. – 503 с.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку фінансування видатків місцевих бюджетів на здійснення заходів з виконання державних програм соціального захисту населення за рахунок субвенцій з державного бюджету» від 4 березня 2002 р. № 256 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 10.
5. Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми» від 27 грудня 2001 р. № 1751 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/1751-2001-п>.